

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 7.

LETNIK XXV.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. JULIJA 1924.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: Glavna skupščina Zadrुžne zveze v Ljubljani. — O Zadrुžni gospodarski banki d. d. v Ljubljani. — Pobiranje rentnine in invalidskega davka od obresti hranilnih vlog. — J. B.: Zakaj zadrुžna obrestna mera ne sme biti visoka? — Izvoz naših vin. — Zadrुžništvo. — Gospodarstvo. — Razno.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 7, I. 1924.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Mlekarske zadrुge v Rovtahn pri Logatcu, se bo vršil dne 27. julija, ob 3. uri popoldne v prostorih Antona Kunc v Rovtahn št. 102. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske gospodarske zadrुge v Oplotnici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 27. avgusta 1924, ob 3. uri pop. v zadrुžnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobrenje računskega zaključka za l. 1923. 5. Volitev novega načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti. V slučaju, da navedeni občni zbor ob navedeni uri ni sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ne glede na število navzočih udov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Iztlakah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 27. julija, ob štirih pop. v posojilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor hranilnice in posojilnice, r. z. z n. z., v Št. Ilju pod Turjakom, se bo vršil dne 27. julija ob 3. uri pop. v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1923. 3. Volitev nadzorstva. 4. Volitev načelstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Zadrुžne zvonarne v Ljubljani, r. z. z o. z. v likvidaciji, se bo vršil dne 31. julija 1924, ob 4. uri popoldne v župnišču Sv. Jakoba v Ljubljani. 1. Sklepanje o poročilu likvidatorjev o končani likvidaciji. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

Redni občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadrुge pri Gornji Kongoti, r. z. z o. z., se bo vršil dne 27. julija 1924, ob 3. uri popoldan v prostorih g. Skribe. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1923. 3. Sklepanje o likvidaciji in volitev likvidatorjev. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice na Velki, r. z. z n. z., se bo vršil dne 4. avgusta 1924, ob 8. uri dopoldne v uradnih prostorih pri g. Šumandlu, Velka št. 115. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1923. 3. Sklepanje o likvidaciji in volitev likvidatorjev. 4. Morebitna volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti. V smislu § 32 odst. 2. zadrुžnih pravil

je ta občni zbor sklepčen, ako je navzočih najmanj $\frac{2}{3}$ zadrुžnikov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Zagorju ob Savi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 27. julija 1924, ob 7. uri zjutraj v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1923. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Čevlarske gospodarske zadrुge v Križah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 27. julija 1924, ob 8. uri dop. v društveni hiši. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1923. 3. Čitanje rev. poročila. 4. Sklepanje o likvidaciji in event. volitev likvidatorjev. 5. Event. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobrušcu, r. z. z o. z., se bo vršil dne 27. julija 1924 po jutranji maši v stari šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Preski, r. z. z n. z., se bo vršil dne 27. julija 1924, ob 3. uri popoldne v društvenem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Mirni, r. z. z n. z., se bo vršil dne 27. julija 1924, ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje reviz. poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cerklah pri Krškem, r. z. z n. z., se bo vršil dne 27. julija 1924 po prvi maši v posojilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1921 do 1923. 5. Čitanje revizijskih poročil. 6. Sprememba pravil. 7. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Suhorju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 3. avgusta 1924, ob 4. uri popoldne v hranilnični pisarni. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor kmečke hranilnice in posojilnice v Skalahn, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 10. avgusta 1924, po večernicah v zadrुžnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1923. 3. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 4. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rok pisi se ne vračajo.

Glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani.

(Konec.)

NADZORSTVENO POROČILO.

V imenu nadzorstva je poročal njega predsednik g. dr. Josip Jerič. Nadzorstvo je imelo 11 sej, od teh eno skupno z odborom in eno skupno z načelstvom. Blagajno je skontroiralo petkrat, vselej nenapovedano. Gotovina se je vsakikrat strinjala s knjigami. Posebno pozornost je obračalo nadzorstvo kreditom, zlasti kreditom pri onih zadrugah, ki so jih uživale v večji meri.

Bilanco za l. 1923 je nadzorstvo pregledalo in odobrilo, ker je v soglasju s knjigami. Vsled tega predlaga, da občni zbor bilanco za l. 1923 potrdi in podeli načelstvu absolutorij.

Poleg tega priporoča nadzorstvo, da se članicam, ki nalagajo odvišni denar pri drugih zavodih, zaračunajo dejanski stroški za revizije, dalje naj se zviša diferenca med aktivnimi in pasivnimi obrestmi, naj se povišajo deleži in naj se podpore kolikor mogoče omeje.

Po pojasnilih načelstvenega ravnatelja nato občni zbor soglasno odobri računski zaključek za l. 1923 in sklene, da se od čistega dobička v znesku 8.154.13 Din. dodeli splošnemu rezervnemu zakladu 6.115.59 Din., posebnemu pa 2.038.54 Din.

RAZPRAVA.

Delegat poslanec Ivan Stanovnik poudarja važnost novega zadružnega zakona in o-

menja, da je sedaj obstoječi načrt zanič. Zveza naj skrbi, da bodo poslanci dobili o tem predmetu v roke dobro gradivo.

Daljša debata se vnaime na vprašanje nekoga delegatav varnosti kreditov, ki jih je Zveza podelila, v prvi vrsti o kreditu, ki ga ima Gospodarska zveza. Trosile so se namreč govornice, kakor da bi ta kredit ne bil zadosti varen, zaradi česar je treba v interesu dobrega glasu Zveze to zadevo pojasniti, da se ne bodo ljudje begali.

Načelstveni ravnatelj Zabret izjavi, da se o varnosti kredita Gospodarski zvezi vsakdo lahko prepriča pri njej sami. Njena aktiva so tolikšna, da so vsi krediti dovoljno kriti. Delegat Stanovnik izvaia kot član nadzorstva Gospodarske zveze, da je podeljeni ji kredit povsem varen, o tem ne more biti nobenega dvoma. Delegat Texter pripomni, da mora Zveza nekje plodonosno nalagati svoj odvišni denar, da more dobiti obresti za naložbe članic. Bolje je, da se dajejo krediti lastnim ustanovam, kakor da bi se denar nalagal pri nasprotnih zavodih, ki samo bijejo po zadružništvu.

Predsednik Remec dodaja, da se stalno ruši zaupanje v vodstvo Zveze od izvestne strani, ki nima z zadružništvom nobenega opravka. Take neugodne govornice se enkrat v tej, drugič v drugi obliki širijo v dosego namenov, ki niso zadružni. Zaradi tega bo

zadružništvo pač trpelo, ne bo pa propadlo. Tem krogom so bile večkrat podane zadostne informacije o vsem položaju, pa ni nikoli nič zaleglo. Gospodarska zveza stoji trdno. Opozarja dalje, kako važno nalogo vrši Gospodarska zveza pri organizaciji mlekarstva in koliko s tem koristi kmečkemu ljudstvu. Glede očitkov pri vodstvu Zveze povdarja, da je za nje najbolj značilno to, da nihče ne stopi na dan s konkretnimi podatki. Na vprašanje delegata dr. Arnejca o razmerju Zveze do Zadrugne gospodarske banke izjavi predsednik, da ima Zveza absolutno večino ne samo pri delnicah, ampak tudi v upravnem in nadzorstvenem svetu. Da banka ne more poslovati tako, kakor kaka posojilnica, je očitno. Če bi je ne imeli, bi morali denar nalagati v druge banke. Ves dobiček, ki se napravi pri banki, pride zopet nazaj med ljudstvo.

Podpredsednik nadzorstva dr. Jerič omenja, da je že v svojem poročilu povdarjal, kako je nadzorstvo vedno največjo važnost polagalo na upravo pri Gospodarski zvezi in pri banki in je strogo zasledovalo njuno delovanje. Zadrugna organizacija se je mogočno razvila in zato je razumljivo, če zavist in nevoščljivost spremlja njen napredek.

V razpravo so še posegli delegati Lončarič, Barle, Podbevšek in Kolman, na kar je bil na predlog delegata Osolnika sprejet predlog za konec debate.

VOLITVE.

Namesto odstopivšega člana nadzorstva vč. g. Antona Skubic se v nadzorstvo soglasno izvoli vč. g. Matej Rihar, dekan v Šmartnem pri Litiji.

SLUČAJNOSTI.

Pri slučajnostih poroča ravnatelj, da je odbor z ozirom na dejstvo, da nekatere posojilnice odvišnega denarja ne nalagajo pri

Zvezi, sklenil, da se takim zadrugam zaračunajo stroški revizije. Dalje je odbor sklenil predlagati, naj se skliče izreden občni zbor, na katerem naj bi se sklepalo o zvišanju deležev od 2.50 Din. na 100 Din., pri čemer bi posojilnice morale imeti vsaj 20 deležev. Sklene se, da se skliče občni zbor, ki naj razpravlja in sklepa o takem povišanju.

Dalje predlaga načelstveni ravnatelj resolucijo, da občni zbor Zadrugne zveze nujno prosi pristojne oblasti, naj ugodno rešijo prošnjo onih štajerskih zadrug, ki so utrpeli škodo pri svojih naložbah pri graški zvezi. Ta resolucija se sprejme brez debate.

Delegat Kocmur omenja, da prestaja zadružništvo občutno krizo, katero med drugim zelo povečava davek na poslovni promet. Ugodnosti po čl. 262 so malenkostne nasproti bremenu, ki ga pomenja davek na poslovni promet. Zato prosi, naj Zadrugna zveza napravi vse korake, da ta davek za zadruge odpade.

Delegat Lovrač želi, da bi Gospodarska zveza organizirala sestanke, na katerih naj bi se dajale direktive o gospodarskih vprašanjih. S tem bi se zelo pojačal stik med njo in ljudstvom. Dalje omenja, da bi bilo zelo koristno, ako bi se otvorila informacijska pisarna, ki bi dajala pojasnila o trgovskih, finančnih in pravnih vprašanjih. Predsednik odgovarja, da bi se dala prva stvar izvesti brez posebnih težav, glede drugega predmeta pa bi se brez dvoma pojavile hude zapreke.

Delegat Lovrač dalje priporoča, da bi se začelo proučavati, kako bi se dalo izvesti starostno zavarovanje za one zadrugne delavce, ki posvete vse svoje moči zadružništvu. Pokojninsko zavarovanje v sedanji obliki ne zadošča. Dr. Basaj izvaja k temu nasvetu, da pokojninski zavod za nameščence ne odgovarja potrebam zadružništva in da mnogokrat zavaruje proti jasni vsebini za-

kona delavce, ki izvršujejo povsem navadno ročno delo. Pristavlja dalje, da se je na nekem zadružnem sestanku v Zagrebu bila sprožila misel, naj bi zadružništvo v lastnem delokrogu mislilo na lastno zavarovanje svojega uradništva. Tudi on povdarja potrebo infor-

mativnih tečajev, ki naj bi se po njegovih mislih vršili v prvi vrsti med vodilnimi zadružniki po gotovih okrajih.

Po referatu dr. Basaja: »Kaj teži naše zadruge?« zaključil predsednik glavno skupščino s pozivom na skupno delo.

O Zadružni gospodarski banki d. d. v Ljubljani.

Naj navedem najprej par podatkov iz IV. letnega poročila za poslovno leto 1923, dasi so vsi ti podatki vsaj tistim zadrugarjem že znani, ki se za naše največje zadružno podjetje zanimajo.

Delniška glavnica banke znaša Din. 12 milijonov. Hranilne vloge so dosegle znesek Din. 23,128.446.35, naložbe drugih upnikov Din. 117,757.876.45. Banka je torej poslovala s pretežno večino nezadružnega kapitala. Če upoštevamo denar, ki ga je nasprotno dala banka na razpolago v obliki najrazličnejših kreditov raznim zadrugam, lahko trdimo, da je banka vse druge posle vršila z nezadružnim denarjem. Celokupen promet banke je dosegel v lanskem letu znesek Din. 4 milijarde 666,310.488.78.

Ali je Zadružna gospodarska banka v resnici zadružno podjetje in v kakšnem razmerju je do naše zadružne organizacije? Na to vprašanje moram odgovoriti, da jenaše zadružništvo po Zadružni zvezi večinski delničar banke, ter da vživa v polni meri vse pravice večinskega delničarja samo s toliko omejitvijo, kolikor je zahteva pravilno etično pojmovanje dolžnosti večine do manjšine. Delniških družb, pri katerih ne bi bila večina delničarjev na katerikoli način organizirana, menda pri nas sploh ni, pač pa taka organizirana večina da včasih svojo moč naravnost bridko občutiti manjšini ter dostikrat to manjšino naravnost neusmiljeno izkorišča. To

brezobzirno izkoriščanje je pravi kapitalizem. To izkoriščanje je tudi eden izmed vzrokov, da pri nas smisel in zanimanje za delnice in za vrednostne papirje ne more napredovati. Za zadružno večino je vprašanje razmerja do manjšine kočljivo. Eni hočejo, naj se ta večina dosledno izrabi, češ javnost vsled splošne tozadevne prakse s tem itak računa, vendar pa s to razliko, da se naj to vrši v korist in prosep zadružništva, ali vsaj za namene splošnosti in ne zasebnih kapitalistov, drugi pa terjajo, da mora zadružništvo ravno v tem vprašanju pokazati višjo zadružno moralo ter vzgojno vplivati s tem v kapitalističnem svetu. Prvi so mnenja, da v nasprotnem slučaju banka ne služi dovolj zadružništvu in ne izpolnjuje v polnem obsegu svoje naloge, drugi pa očitajo »poslovno« moralo, če se jim ne ustreže. Zadružna gospodarska banka je v tem pogledu zadovoljila zadružništvo razun skrajnih ekstremistov in se je za štiriletno poslovno dobo pridobila dovolj zaupanja v nezadružni gospodarski javnosti, kakor priča doseženi znesek naložb in zlasti prometa njenega.

Na koncu naj izpregovorim še o kapitalističnem in bankokratičnem značaju par besed. Po raznih kotih se rado očita banki, da je čeprav zadružno pa vendar tudi kapitalistično podjetje, ki se od drugih kapitalističnih podjetij ne loči. Celo na slavnostnem zborovanju delavske organizacije je v manifestacijskem govoru padel očitek, da poznajo naše

organizacije samo »poslovno« moralo, da jim manjka torej socialne morale.

V tem pogledu je potrebna enkrat jasna beseda. Vse gospodarske organizacije, ki delajo z zaupanim denarjem, imajo najprej moralno dolžnost do svojih upnikov. Upniki zahtevajo za svoje vloge najprej absolutno varnost in obrestovanje, kakor ga nudi konkurenca. Načelo varnosti terjaja, da se v dobrih časih tvorijo tudi primerne rezerve za slaba leta in večje poslovne nesreče, ki se povsod lahko primerijo. Potem imajo gospodarski zavodi dolžnost do poslovnih prijateljev. Tudi ti imajo pravičo zahtevati najmanj tako solidno in ceneno postrežbo, kakor jo dobe pri konkurenci, in to tudi zahtevajo. Ostanajo uslužbenci zavodov. Glede teh zahtevajo ravno v tistih krogih največ, kjer se javljajo očitki o »poslovni« morali in kapitalističnem duhu.

• Rekapituliram. Od združnih gospodarskih zavodov se zahteva, da najdražje kupujejo, najceneje prodajajo, najboljše obrestujejo, uslužbence najboljše plačujejo, izdajajo bajne svote za kulturne in splošne namene,

podpirajo vsako plemenito akcijo po celi deželi in da ob enem tvorijo trdne rezerve za bodočnost, da pa ob enem sprejemajo v službo ne po sposobnosti ampak po protekciji posameznikov in organizacij. In kjer in kadar se vse ne upošteva, vseh želj ne izpolni, se lahkomiselno govori o kapitalizmu, o bankokratih. Pri nas se vse premalo pozna in vpošteva resnica, da je največji lump, kdor več nudi, kakor zmore.

Zadružna gospodarska banka gre mirno preko očitkov z leve in desne naprej. V kratki dobi svojega obstoja si je pridobila častno zaupanje javnosti. Zadružni organizaciji nasproti je v polnem obsegu izpolnila svojo nalogo. V najhujši dobi pomanjkanja gotovine je z največjo nesebičnostjo in požrtvovalnostjo rešila ugled in zaupanje združništvu. Vzgojila je lepo število poštenega, zvestega uradništva, ki pojmuje gospodarsko delo v združnem smislu. Raztegnila je vpliv združništva daleč preko lastnih združnih sredstev in je postala z našo ostalo združno organizacijo vred hrbtenica naše gospodarske avtonomije.

Pobiranje rentnine in invalid. davka od obresti hranilnih vlog.

Že v 5. številu »Narodnega Gospodarja« od 15. maja smo na strani 79 navedli čl. 159 fin. zak. za l. 1924/25, ki določa, da so izza dne 1. aprila 1924 obresti hranilnih vlog in tekočih računov, **ako te obresti ne presegajo na leto zneska Din. 5000, oproščene rentnine in invalidskega davka z vsemi državnimi in samoupravnimi pribitki.** Ker pa je v istem finančnem zakonu čl. 125, katerega predzadnji odstavek se glasi: »Invalidski davek se plačuje tudi od davka na obresti hranilnih vlog in na podobne dohodke, od katerih se pobira davek od obresti z odbitkom. Vendar se pa ta davek ne pobira od onih hranilnih vlog

pri denarnih zavodih, katerih letne obresti ne znašajo več nego 100 Din.«, zato se je pojavil dvom, kako spraviti oba člena 152 in 159 v soglasje in kaj pravzaprav velja, ali člen 152, da so vloge z letnimi obrestmi do 100 Din. le invalidskega davka proste, ali pa člen 159, da so obresti do zneska letnih Din. 5000 oproščene rentnine in invalidskega davka z vsemi državnimi in samoupravnimi dokladami.

Radi tega se je Zadružna zveza obrnila takoj na finančno delegacijo v Ljubljani in finančna delegacija je izposlovala od generalne direkcije neposrednih davkov pojasnilo

pod števil. 14.321 ex 1924. To pojasnilo kaže, da smo mi v Narodnem Gospodarju na strani 79 zavzeli pravilno stališče, da namreč **do 30. marca 1924** velja stari način, torej čl. 152, da so invalidskega davka proste obresti, ako letno ne presegajo 100 Din. **Od 1. aprila 1924 dalje pa velja kot izjemna določba čl. 159**, da so obresti od letnih 5000 Din. oproščene rentnine in invalidskega davka. Radi jasnosti prinašamo doslovno pojasnilo generalne direkcije neposrednih davkov:

»Predzadnji odst. čl. 152. finančnega zakona se glasi: Invalidski davek se odplačuje tudi od davka na obresti hranilnih vlog in na podobne dohodke, od katerih se pobira davek na obresti z odbitkom. Vendar pa se ta davek ne pobira od onih hranilnih vlog pri denarnih zavodih, katerih letne obresti ne znašajo več nego 100 dinarjev.

Nadaljni čl. 159. omenjenega zakona se glasi: Vkljub zakonskim odredbam, ki se nanašajo na obdavčevanje obresti od hranilnih vlog in po tekočem računu, so obresti do letnih 5000 Din. oproščene plačevanja davka na dohodek od glavnice z vsemi državnimi pribitki in samoupravnimi dokladi, kakor tudi invalidskega davka. Ta oprostitev velja od dne 1. aprila 1924.

Da se ta člena, ki sta na prvi pogled neskladna, ne bi napačno izvajala, objavlja generalna direkcija sledeče tolmačenje:

Za l. 1923. in prve tri mesece leta 1924., to je do dne 1. aprila 1924., so bile vse obresti od hranilnih vlog in po tekočem računu zavezane invalidskemu davku in neposrednemu davku z vsemi državnimi pribitki. Le obresti onih hranilnih vlog pri denarnih zavodih, katere niso znašale na leto več nego 100 Din., so bile v označeni dobi oproščene invalidskega davka.

Od 1. aprila 1924 naprej so vse obresti hranilnih vlog in po tekočem računu do vstevši letnih 5000 Din. brez ozira na višino obrestne mere oproščene tako neposrednega davka z vsemi državnimi pribitki kakor tudi invalidskega davka.

Potemtakem so vse obresti hranilnih vlog in po tekočem računu, ki znašajo na leto 5001 Din, ali več brezpogojno še nadalje zavezane neposrednemu davku in invalidskemu davku. **One obresti pa, ki na leto ne presegajo 5000 Din., so zavezane davku le za prve tri mesece leta 1924.** Da morejo finančne uprave davek pravilno preračunati, naj zahtevajo od denarnih zavodov, da z bilanco za odmero rednega davka sočasno predlože tudi seznam vložnikov z nastopnimi podatki: vsota vlog, skupna vsota obresti, ki so se izplačale ali v dobro pisale, in doba, za katero so obresti preračunjene. Ko finančne uprave dobe te sezname in ugotove, da se v seznamu izkazana vsota ujema z vsoto, izkazano v bilanci, odmerijo davek nastopno:

Najprej preračunijo **celoletno vsoto** davka z vsemi pribitki za vse obresti. Na obresti izpod 5000 Din. predpišejo davek samo od ene četrte, od ostalih obresti pa na dosedanji način v polnem iznosu sorazmerno s časom, v katerem so obresti natekle.

Finančne uprave naj pazijo, da se pri vložnikih in lastnikih tekočih računov, ki imajo vloge na več hranilnih knjižic ali več tekočih računov, vse knjižice in tekoči računi seštejejo in odmeri davek od celotne vsote. Vsako naknadno deljenje vlog v svrhu davčne oprostitve je kaznivo po čl. 111 zakona o neposrednih davkih.

Čim finančna uprava davek na ta način preračuni, naj pozove denarne zavode, da ga plačajo.»

J. B.

Zakaj zadružna obrestna mera ne sme biti visoka?

Dobil sem tole vprašanje. V naši občini je konkurenčna posojilnica zvišala obrestno mero za vloge na 7%, dočim naša posojilnica plačuje le 6%. Ali nam svetujete, da tudi mi zvišamo obrestno mero na 7% in ali bi bila Zadružna zveza pripravljena zvišati nam obresti za naše naložbe tudi za 1%, torej na 9% za navadne, na 10% odnosno 11% za vezane vloge?

Na to vaše vprašanje bi vas predvsem opozorili na okrožnice Zadružne zveze, kjer je kratko in jasno Zadružna zveza pojasnila svoje stališče glede zvišanja obrestne mere. Poleg tega pa vas kot zadrugarje opozarjamo:

1. Visoka obrestna mera onemogočuje posojilnicam izvrševanje glavnega združnega cilja. Posojilnice so zato tu, da rešijo malega človeka iz rok oderuhov. Če pa posojilnice previsoko gredo z obrestno mero za vloge in morajo vsled tega za posojila računati ravno tako previsoke obresti, ali ne postanejo potem one same za malega kmeta isto, kar so bili zanj oderuhi.

2. Vzrok visoke obrestne mere za posojila pri bankah in pri regulativnih hranilnicah je **velik riziko**, ki je združen danes s posojili v trgovini in industriji. Saj čujete in berete skoro dnevno o poravnava in konkurzi. Ker banke in regulativne hranilnice pri takih poravnava in konkurzi mnogo zgubijo, iščejo zato odškodnino v visokih obrestih, ki jih morajo plačevati drugi posojilojemalci, to so trgovci, industrijci in obrtniki. Pri posojilih, ki jih dovoljuje posojilnica, pa tega rizika ni, kajti posojila se dajejo kmetom proti poroštvo dobrih posestnikov ali pa na vknjižbo.

Kmet in kmetijsko gospodarstvo pa ne pozna poravnalnega postopanja in ne pozna konkurza in grunti kmečki ne propadajo, kakor propadajo trgovine in propadajo industrijska podjetja. To je tudi glavni vzrok, zakaj o riskantnosti (nevarnosti) posojil in zato o riskantnosti vlog pri hranilnicah in posojilnicah skoro ne more biti govora, temveč velja to le za banke ter njih posojila in njih vloge. To je tudi glavni opravičilni razlog, zakaj so vsaj deloma visoke obresti pri bankah razumljive, ako ne opravičljive, zakaj pa za visoke obresti pri zadrugah ni razloga in so neopravičljive.

3. Hranilnice in posojilnice **stojijo na neomejeni zavezi** svojih članov, vsled česar za vse vloge pri posojilnici jamči toliko gruntov, kolikor ima posojilnica članov in to običajno ni le sto članov, temveč več sto članov, torej več sto gruntov. Vsi ti jamčijo po načelu: vsi za enega, edén za vse in sicer neomejeno s celim premoženjem. Pri banki jamči za vloge le takozvana delniška glavnica in rezervni zaklad, drugega jamstva tam ni. Pa še delniška glavnica in rezervni zaklad sta običajno že vložena (investirana) ali v kako industrijsko oziroma trgovsko podjetje ali v stavbe in palače, katerih vrednost je silno spremenljiva. Radi tega vlagatelj pri hranilnici in posojilnici točno ve, da ne more njegova vloga iti v zgubo, točno ve, da ne nosi rizika, dočim se vlagatelj pri banki zaveda, v čem ima jamstvo in kako nesigurno je vsled spekulacije in vsled številnih položajev pri bankah to jamstvo.

4. Danes zahtevate kot vlagatelj visoke obresti od posojilnice. Nihče izmed vas pa ne ve, ali ne bo v enem letu ali pa še prej

potreboval posojilo pri posojilnici. Če vam je danes kot vlagateljem zelo ugodno, da posojilnica dovoljuje za vloge visoke obresti in vsled tega zahteva tudi za posojila visoke obresti, vam bo pa kot posojilojemalcem ne samo neugodno, ampak naravnost nezno, ako boste morali v nesreči, radi katere ste bili prisiljeni iskati pomoč posojilnice, morali poleg nesreče nositi še visoke obresti. Pri tem ni treba nič drugega, kakor nekoliko dalekovidnosti. Žalibog pa smo v življenju prepogosto kratkovidni in mislimo komaj en dan naprej. Vsak kmet, ki zahteva za svojo vlogo tako visoke obresti, kakor jih kmetijsko gospodarstvo ne prenese, bi se moral zavedati, da kmetijskemu gospodarstvu dela škodo. Zakaj, vsem kmetom bo slabo šlo, ako bodo morali delati s kreditom, za katerega je treba plačevati neprimerno visoke obresti. Saj ni treba iti danes daleč za vzgledi, da vidimo, kako lahko postanejo visoke obresti za gotov poklic naravnost nesreča. Danes slišite obrtnike in slišite trgovce, ki pravijo, da se izplača delati in izplača trgovati le onemu, ki obratuje z lastnim denarjem. Kdor pa si mora kot trgovec ali obrtnik denar izposojati v bankah in plačevati 20, 24 ali celo več odstotkov obresti, ta danes pri tem zastoju

in pri tej konkurenci dobro čuti, da ne dela več za se, ampak da je postal suženj banke oziroma onih, ki potom banke derejo nečloveško visoke obresti.

Navedli smo v tem članku samo par razlogov, ki pa dovolj jasno govorijo, da je visoka obrestna mera z združništvom nezdržljiva in da si posebno hranilnice in posojilnice z visoko obrestno mero onemogućujejo dosego svojega cilja, to je pomagati malim ljudem s cenanim kreditom.

In če vzamemo stvar samo s stališča vlagatelja brez ozira na one, ki so dolžni plačevati za posojila visoke obresti, bi morali **tudi vlagatelje vprašati, kako pa je z njihovo vestjo združljivo, ako zahtevajo 10, 14 in tudi več procentov obresti?** Kako pa morejo pred svojo vestjo opravičiti tako visok zaslužek, kakor ga jim nosi njihova vloga? Pri taki obrestni meri mi potem ni treba druzega, da imam 100.000 do 150.000 Din. naloženih po 10 do 14% obresti, pa lahko živim kot obrestnik brez dela. Jasno je torej, da je ta visoka obrestna mera tudi s krščanskega stališča neopravičljiva, čeprav tudi krščanstvo danes za naše gospodarske razmere **zmerno obrestno mero opravičuje.**

Izvoz naših vin.

V št. 28 »Slovenskega Gospodarja« priobčuje pod gornjim naslovom g. Rob. Košar naslednji aktualni članek:

Znano je, da smo pred preobratom izvažali največ vina v dosedanje nevinorodne dežele Nemške Avstrije. Nemški krčmarji so imeli z nami celo osebne stike in posečali so naše vinogradnike leto za letom ter odvažali njihov pridelek. Kar je ostalo, so vzele vinske veletrgovine, ki so rabile fino kislino naših vin za rezanje z mehкими ogrskimi

in banatskimi vini. Stoletja je trajala ta trgovska vez.

Kako so pokopali izvoz naših vin v Nemško Avstrijo?

Takoj po preobratu še smo tudi lahko trgovali z nemško-avstrijsko republiko, dokler se ni otežkočila živahna trgovina začetkom leta 1919 z razglasom deželne vlade za Slovenijo, oddelka za trgovino in obrt z dne 13. maja 1919 št. 2819, s katerim se je uved-

lo »izvozno dovoljenje«. To dovoljenje je izdajala »Centralna uprava za trgovački promet s inostranstvom u Beogradu«, podr. Ljubljana. S tem razglasom, ki v urejenih razmerah ne bi povzročil nobene gospodarske škode, pa je bil naš vinski **izvoz težko ranjen**, ker je trajalo mesece, dokler se je dobilo izvozno dovoljenje. Nemška Avstrija še v tem času ni delala nobenih ovir uvozu tujih vin in Madžari so nemoteno trgovali vse leto 1919 in še le 15. junija 1920 so sklenili pogodbo, da smejo uvažati v Nemško Avstrijo 20.000 hl vina — mesečno. Ta pogodba je trajala do 31. decembra 1920, potem pa je nastopila zopet brezobvezna doba in do sredine leta 1921 ni bil kontingentiran uvoz madžarskih vin. **Italijanska vina** pa so še vedno stala pod strogimi določili stare avstrijske vinske določbe.

Z naredbo našega ministrskega sveta z dne 16. aprila 1920 br. 4858 pa se je na izvoz naših vin uvedla izvozna carina 100 Din, za 100 kg. S tem je bil naš izvoz v Nemško Avstrijo ubit, posebno, ko se je dne 14. maja 1920 z naredbo fin. min. br. 16160 še zahtevala za plačilo »zdrava valuta«. Nemci, ki so imeli še mnogo prazne posode v naših krajih, čakaje na izvozno dovoljenje, so začeli prodajati to posodo po nizkih cenah, naši vinogradniki pa so začeli odločno protestirati proti tem odlokom ter pošiljati deputacije v Beograd. Z naredbo od 5. junija 1920 br. 6503 se je nato izvozna carina znižala na pet dinarjev na hektoliter. Razveselili smo se tega uspeha in začeli iskati novih zvez, toda zaman, čeravno je naredba z dne 21. februarja 1921 št. 9802 dovolila celo carine prosti izvoz naših vin. Naredba trgovinskega ministrstva br. 1521 od 4. junija 1921, ki določa, da se morajo vsi iz tujih držav uvoženi sodi na **ново cementirati, ni več škodovala** iz enostavnega vzroka, ker ni nikdo ni več po-

šiljal sodov v našo državo. Izvoz naših vin je bil **pokopan**.

Vinska trgovina Madžarske z Nemško Avstrijo.

Madžarska pa je nemoteno trgovala z Nemško Avstrijo, in nobena stranka ni delala težkoč ne izvozu ne uvozu vina. Še le v drugi polovici leta 1921 je začela Nemška Avstrija vezati uvoz madžarskih vin na uvozno dovoljenje in zlato carino 20 K za 100 kg, ker so jo v to silile gospodarske neprilike (padec valute) in priprave za sanacijsko posojilo. Uvozna dovoljenja so se dajala naglo in se nikdar niso izvajala s posebno strogostjo, ker je Avstrija **trpela na pomanjkanju vina** in ji je posebno izvrstna kapljica letnika 1921 bila dobrodošla. Dne 22. junija 1922 sta sklenili obe državi takozvani »Warenaustauschvertrag«, ki je reguliral medsebojne izvozne in uvozne omejitve. Na madžarski strani je igral izvoz vina največjo vlogo in posebna pažnja se je obrnila na to, da Avstrija ne bi mogla brezobvezno zvišati prvotne zlate colnine po 20 K za 100 kg. V tem času so se namreč začela pogajanja za sanacijo Avstrije in opravičeno so se Madžari bali, kar se je tudi pozneje zgodilo. Toda dobro orientirana avstrijska veletrgovina je že pred meseci slutila, kaj se bo moralo zgoditi, da pride avstrijsko državno gospodarstvo v ravnovesje in je takoj krepko izrabila položaj. Do zvišanja uvozne carine na 60 zlatih kron je že imela spravljenih v svoje zaloge 58,464,700 kg madžarskih vin. Zvišanje colnine se je izvršilo koncem 1. 1922. Nemška Avstrija pa je bila do grla napolnjena z madžarskim vinom.

Italijanska vina in Nemška Avstrija.

Toda v hipu uvedbe te visoke colnine napram vsem državam je Italija stopila na plan, posebno ker je dobro razvita nemško-

avstrijska industrija začela iskati novih zvez. Ta položaj je Italija spretno izrabila ter prosila »samo« za izvoz južnotirolskih vin, izrabljaje pri tem nacionalno stališče tirolskih Nemcev, kakor je skušala tudi k nam vtihotapiti »samo« slovenska oziroma hrvatska vina svojih novih podložnikov. In zgodilo se je, da je Italija dobila dovoljenje za uvoz 5 milijonov kilogramov vina in mošta ne glede na alkoholno stopnjo in razen tega še znižanje colnine od 60 zlatih kron na 30 za vina, ki imajo nad 13 odstotkov alkohola. Italijani so bili veseli te pridobitve, Nemci pa se tudi niso žalostili. S tem se je v drugi polovici leta 1922 začel uvoz italijanskih vin v Nemško Avstrijo. Naša vina pa, ki so stoletja dominirala v teh deželah, so bila položena ad akta vsled naše lastne nespretnosti.

Naše zanimanje za čehoslovaški vinski trg.

V prvi polovici leta 1921 smo se začeli vsled zastoja naše vinske trgovine zanimati za čehoslovaški vinski trg in radi naših »lepih oči« so nam Čehi tudi dovolili uvoz naših vin proti izvozni colnini 4.20 čK, dočim so Italijanom in Francozom dovolili uvoz po 2.10 čK. Naravno je, da nismo mogli konkurirati, pa ne samo vsled dvojno povišane colnine, ampak tudi radi tega, ker nismo bili zmožni spraviti na češki trg onih tipičnih vin, ki so tam bila že stoletja v navadi in vpeljana po dunajski veletrgovini.

V 66. številki »Trgovskega lista« iz leta 1921 sem izrazil sledeče misli:

Pod naslovom »Čehoslovenska republika in naša vina« je gospod viš. vin. nadzornik Boh. Skalicky, znan veščak tudi izven mej naše kraljevine, priobčil v 57., 58. in 59. številki tega lista daljšo in zanimivo študijo glede prodaje naših vin na Čehoslovaško.

Kot vinogradnik pozdravljam to razpravo, ki išče novih potov za izvoz naših vin,

vendar pa sem mnenja, da je izvoz našega vina v bratsko ČS republiko za sedaj samo — **sekundarnega pomena.**

V prvi vrsti moramo gledati, da si zopet pridobimo po lastni krivdi izgubljeni vinski trg v Avstriji.

To misel naj zastopajo sledeče vrstice:

1. Sedanje jugoslovanske dežele niso glede vina do danes direktno in v večji množini trgovale s kraji sedanje ČS republike. Vzrok je ta, ker so bila naša pristna, več ali manj kislata ali sladka **nerezana** vina za čehoslovaške jezike neprikladna.

2. Ta prepad med našim blagom in češkimi okusom je premostila sedaj dunajska vinska trgovina. V njene velike zaloge se je stekala nadprodukcija naših krajev in od tukaj se je razlivala **cepljena in okusu primer-na kot precej enoten tip** — v severne dežele stare monarhije, kakor pravi gospod Skalicky v svoji razpravi: »pred vojno sta bila v Češki razširjena samo dva vinska tipa in sicer belo avstrijsko in temnorudeče ogrsko vino. Oba tipa sta bila rezultat rezanja (cepljenja) vina, ki so se osobita izvajala od dunajskih trgovcev in se je pri tem skrbno gledalo nato, da se s cepljenjem ne zakrije preveč **prvotni značaj** avstrijskega in ogrskega vina. Na ta način so Avstrijci (tje smo spadali tudi mi Slovenci) našli vedno odjemalce za svoja **kislata vina.**

3. Ako bi si hoteli mi Slovenci s pomočjo drugih jugoslovanskih vin, ali druge pokrajine s pomočjo naših kislastih vin zavojevati češki vinski trg, bi morali na poglagi sedanjih izkušenj **doma** izvršiti rezanje naših vin — materijala za to je v Jugoslaviji dovolj in dobiček bi ostal doma, kakor če izvažamo moko namesto zrnja — ali pa bi morali gledati, da se rezanje izvrši v **Čehoslovaški**, »ako bi šlo res naše najvažnejše stremljenje za tem, da ne dovažamo naša vina v republiko preko Pešte ali Dunaja.«

4. Sedaj pa nastane važno vprašanje: Ali bi bilo to rezanje tehnično in s potrebno prakso, ki nam zagotavlja uspeh, v Jugoslaviji ali na Čehoslovaškem za sedaj že izvedljivo? Ne vem, ali skoraj bi rekel, da — ne! Zato mislim, da je bolje, da iščemo **dotlej** in paralelno s tem ciljem osamosvojitve, izgubljena, stara pota našega vinskega izvoza v Nemško Avstrijo, dokler nimamo dograjene sigurne in boljše kračnice v Čehoslovaško in v druge severne države.

Vse izvrstne misli, katere nam podaja gospod Skalicky v omenjenem članku glede izvoza naših vin na Čehoslovaško, moramo po mojem mnenju uporabiti **najprej** za izvoz naših vin v Nemško Avstrijo. »Warum denn in die Ferne schweifen«. Vina žejna in k nam orientirana Nemška Avstrija čaka pred našim pragom! Zbudimo starega »Avstrijca« zopet k življenju s pomočjo naše trne krvi in pustimo ga živeti, dokler ne bomo sposobni, da ga nadomestimo z — **jugoslovan-skim tipom**.

Orientirajmo se hitro, kajti Italijani, Francozi in Španci delajo z vso močjo, da izpod-

rinejo starega »Avstrijca«, ki bo morda kmalu izginil na severnem trgu v našo škodo, ako mu ne pripomoremo zopet k življenju v našo korist.«

Te misli sem izrazil pred tremi leti in še danes stoim na istem stališču, akoravno se je položaj našin vin zelo poslabšal, ker so prišle na stari teritorij prejšnjega gospodarstva nove vinske velesile: Italija, Francija in Španija.

Bodočnost našega vinskega izvoza leži proti — severu: Nem. Avstrija, Čehoslovaška, Poljska, Rusija. — Treba je nove orientacije z ozirom na novi položaj našega vinskega trga, ki se je **osamosvojil** ter postal **samostojen**. Naša vina morajo začeti konkurirati s svetovnim vinskim trgom. In čim dalje bomo odlašali, tem težja bo konkurenca, ker se bo »okus« vinskih odjemalcev v Avstriji in Čehoslovaški polagoma prilagodil italijanskim in drugim vinom. **Povdarjam**, da si Nemška Avstrija **še želi** naših kislastih vin, in da italijanski uvoz danes še **ne prija** nemškemu in češkemu jeziku, toda kako dolgo še?

□ □ □ □ □ □ ZADRUŽNIŠTVO. □ □ □ □ □ □

Čitajte Narodnega Gospodarja na sejah! Ker so zelo pogosti slučaji, da se zadruga obračajo na Zadružno zvezo za pojasnila v stvareh, o katerih so bili točni podatki že v Narodnem Gospodarju, priporočamo vsem zadrugam, da na vsaki mesečni seji načelnik ali pa kak drug član načelstva ali nadzorstva poda **poročilo o vsebinj zadnje številke Narodnega Gospodarja**, zlasti o tem, kar je v »vprašanjih in odgovorih« in kar je pod glavljem »Zadružništvo«. S tem bodo člani načelstva in nadzorstva veliko pridobili na zadružnem znanju, zadrugi pa se ne bo po-

treba obračati na Zadružno zvezo, ker bo našla, da je dotična stvar točno pojasnjena že v Narodnem Gospodraju.

Zadružna zveza v Celju je imela koncem leta 1923 skupno 169 včlanjenih zadrug, od katerih je bilo 60 rajfajznovk, 36 posojilnic, 5 mlekarskih zadrug, 2 kletarski zadrugi, 11 živinorejskih zadrug, 5 pašniških, 7 kmetijskih nabavnih in prodajnih zadrug, 5 konsumnih, 9 elektrarnih, 16 raznih obrtnih zadrug. Denarnega prometa je imela Zveza v poslovnem letu 1923 Din. 58,387.645.—. Koncem leta so imele zadruga vplačanih 21.059

deležev za Din. 55.722.50. Vloge v tekočem računu so znašale Din. 5.999.534.—, krediti v tekočem računu pa Din. 5.893.694.37. Koncem leta 1923 je imela Zveza naloženega denarja Din. 82.004.41. Njena lastna obratna glavica obstoji poleg Din. 55.722.50 deležev še iz rezerve Din. 189.023.42 ter čistega dobička iz l. 1923 Din. 95.820.04, skupaj torej Din. 340.565.96.

Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani je imela 30. junija svoj redni občni zbor. Zveza je imela koncem leta 1923 96 včlanjenih zadrug, katere so imele vplačanih 526 deležev v skupnem znesku Din. 25.920.— Od 96 včlanjenih zadrug ima svoj sedež v Ljubljani nič manj kot 26 zadrug zelo različnega značaja, kot so n. pr. Tiskovna zadruga, Učiteljska tiskarna, Zvezna tiskarna in knjigarna, Narodna socialna tiskovna zadruga, Tvornica učil in šolskih potrebščin, Narodna založba itd. Med včlanjenimi zadrugami je 36 hranilnic in posojilnic, 16 nabavnih in prodajnih zadrug in po 6 živinorejskih, strojnih, stavbinskih in tiskarsko-založnih zadrug. Obrtniških zadrug je bilo včlanjenih v Zvezi 9, mlekarških pa 4.

Bilanca izkazuje gotovine v blagajni in čekovnem uradu Din. 57.382.85, naloženega denarja Din. 1.016.038.—, kreditov v tekočem računu Din. 1.947.516.92, vrednostnih listin Din. 1.210.100.—. Med pasivi znašajo vloge na tek. račun Din. 4.200.375.—, kurzne rezerve Din. 37.500.—, rezervni zaklad Din. 7.755.— in deleži članic kot zgoraj omenjeno Din. 25.920.—. Dobička je Zveza izkazala Din. 19.082.79.

Hrvatsko slavonsko gospodarsko društvo v Zagrebu je imelo 30. junija glavno skuščino, katere so se v obilnem številu udeležile ne le zadruge po svojih zastopnikih, temveč tudi druge gospodarske, zlasti pa združne institucije. Poleg običajnih točk dnevnega reda, ki so bile hitro in gladko izvršene,

je bil na dnevnem redu med drugimi tudi predlog upravnega odbora o nujni ureditvi kmetijskega kredita. Dan poprej 29. junija se je vršila za delegate društva predkonferenca, vsled česar je bilo mogoče dnevni red hitro izvršiti. Le pri volitvah se je vsled pomenskega glasovanja stvar precej zavlekla, tako da so se morali referati dr. O. Frangeža in dr. Poljaka o kmetijskem kreditu silno skrajšati.

Organizacija Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva je bila že več kot pred letom izvedena na ta način, da so se za posamezne panoge poslovanja ustanovile delniške družbe in sicer: 1. **Središnja privredna i združna banka**, d. d. v Zagrebu, ki ima štiri podružnice in dve izpostavi; 2. **Plug**, d. d. v Zagrebu za trgovino s poljedelskimi stroji s šestimi podružnicami po Hrvatskem in v Srbiji; 3. **Zrno**, d. d. zavod za racionalno seminarstvo v Zagrebu; 4. **Ratar**, d. d. v Zagrebu za vse kmetijske potrebščine, zlasti pa umetna gnojila, galico, žveplo, s šestimi podružnicami in 11 zastopstvi; 5. **Ekspedit**, transportna in odpremna d. d. v Zagrebu in 6. **Centralna čebelarska zadruga** v Zagrebu. — Po tej organizaciji društva je jasno, da je društvu kot takemu ostalo le še strogo ono, kar mora kot centrala včlanjenih zadrug vršiti napram svojim zadrugam vsaka zveza, t. j. revizija, propaganda in pravna pomoč. — Bilanca za leto 1923 izkazuje na vrednostnih papirjih Din. 7.482.384.—. To so po večini delnice gori navedenih delniških družb, pri katerih je večinski delničar povsod društvo samo. Nepremičnine so vstavljene z Din. 3.000.000.—, zaloge blaga z Din. 2.872.023.—. Neprijetno za društvo je to, da so mu bili izredno visoki državni krediti za prehrano pasivnih krajev in krediti Narodne banke nenadoma odpovedani. Društvo je prišlo v težaven položaj in se je na koncu zadeva uredila tako, da je uprava prišla pod državno nadzorstvo.

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ GOSPODARSTVO. ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Poštno čekovni promet. Poštni čekovni zavod uradno objavlja, da se bodo rdeči čeki lahko uporabljali za izvenblagajniške dispozicije le še do 31. julija 1924. Po tem dnevu se bodo navedeni čeki mogli uporabljati samo kot blagajniški čeki za dvige gotovine pri blagajni. Vse druge dispozicije se bodo od 1. avgusta dalje mogle izvrševati izključno le z nalogi za izplačilo ter se bodo po označenem dnevu dosledno zavračali vsi rdeči čeki. V interesu imetnikov čekovnih računov je, da si to tiskovino čimprej omislijo in ne čakajo z naročilom do zadnjega termina. Ako ne dvigajo gotovine pri zavodovi blagajni in vsled tega z 31. julijem preostalih rdečih čekov ne bodo mogli izrabiti, jih naj pošljejo začetkom meseca avgusta zavodu, ki jim bo povrnil vse pristojbine, plačane za neizrabljene čeke. Kako je izpolnjevati nove naloge za izplačilo, je pojasnjeno v »Navodilih za učeštvovanje v poštnem prometu«. Ta brošura se naroča ob enem z novimi nalogi. Cena brošuri 2 Din.

Poštno čekovni promet v maju 1924. V

teku maja 1924 se je pri štirih poštno-čekovnih zavodih izvršilo vplačil Din. 1.553.982.778, izplačil pa Din. 1.314.076.242.—. Skupni promet je znašal torej Din. 2.868.059.020.— namram prometu v aprilu Din. 2.262.900.000.—. Število računov je znašalo 31. maja skupno 10.614, od teh v Ljubljani 3.848, v Zagrebu 3.696, v Sarajevu 2.510 in v Belgradu 760. Skupna imovina imetnikov računov v celi državi je znašala 31. maja Din. 222.233.060.—. Opozorjamo pri tej notici na to, da ima Slovenija največ računov, ker se je ta institucija pri nas že vživela, da pa ima Belgrad primeroma malenkostno število računov, ker trgovski, industrijski in obrtniški krogi le polagoma dobivajo zmisel za ugodnosti take centralne institucije. Za naše zadruga smo v zadnji številki »Narodnega Gospodarja« na strani 86 objavili članek »Pošiljanje gotovine po pošti«, v katerem imajo s številkami jasno in natančno razložene prednosti čekovnega prometa nasproti pošiljanju gotovine in pa navodila, kako se lahko za vse slučaje poslužujemo čekovnih pošiljatev.

| ◎ | ◎ | ◎ | ◎ | RAZNO. | ◎ | ◎ | ◎ | ◎ |

»Zadrukar«. Pod tem naslovom je izšla 105. knjiga zadružne knjižnice, katero izdaja Glavni savez srpskih zemljoradničkih zadrug v Belgradu. Knjižica »Zadrukar« vsebuje dva lepa zadrugarska spisa in sicer od švic. prof. dr. E. Laur-a »Mednarodne naloge na polju kmetijstva« in spis Mihajlo Avramoviča »Zadrukar«. V tem spisu definira g. Mihajlo Avramovič, da je zadrukar oni, ki občuti gospodarske težave in ki se je zato odločil, da te težave zadrudnim potom odstrani. V treh de-

lih tega spisa govori g. Avramovič najprej o težavah kmetskega stanu, potem o zadrudni pomoči, katero si more ustvariti kmet sam, boreč se s težavami in v tretjem delu napolnjen govori o pristaših zadrudnega gibanja: o zadrugarjih. Ob priliki bomo prinesli nekaj važnejših mest iz spisa Mihajla Avramoviča »Zadrukar« kot članke Narodnega Gospodarja. Knjižica se za ceno 5 Din. naroči pri Savezu srpskih zemljoradničkih zadruga Beograd; Resavska 15.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo »Narodnega Gospodarja«. Ljubljana, Zadrudna zveza. Izdajatelj: »Zadrudna zveza« v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik »Zadrudne zveze«, v Ljubljani.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO v LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

MANUFAKTURA NA DEBELO IN DROBNO

Centralno skladišče

v novi palači "Vzajemne posojilnice" v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Prodajalne na drobno: Stritarjeva ulica št. 5 in Dunajska cesta št. 29.

Podružnica v Somboru (Bačka).

Telefon št. 550

Prvovrstni proizvodi! — Cene solidne! Pošt.-č. št. 10.222

Zadružna tiskarna v Ljubljani

ima v zalogi sledeče opravilne knjige in tiskovine za zadruge:

I. Splošno za vse zadruge: Opravilni zapisnik po 100 in 200 listov. — Imenik zadrušnikov 50 listov. — Glavna knjiga 50 listov. — Knjiga pristopnic po 200 in 300 listov. — Knjiga za zapisnike o sejah in občnih zborih. — Indeks (register) 30 listov. — Deležna knjiga. — Knjižice denarni listi 100 listov. — Odstopnice (Odstopni list). — Vabila k sejam. — Zapisnik o občnem zboru. — Obične tabele na dneve po 5%, 5½% in 6%; na mesece po 4%, 4¼%, 4½%, 4¾%, 5%, 5½% in 6%.

II. Za hranilnice in posojilnice: Knjiga hranilnih vlog po 100 in 200 listov. — Knjiga posojil po 200 listov. — Blagajniški razdelnik po 200 listov. — Blagajniški dnevnik po 100 listov. — Knjiga porokov po 100 in 200 listov. — Izplačilni listi za posojila. — Izplačilni listi za hranilne vloge. — Vprašalna pisma. — Opomini za obresti. — Izpis iz knjige hranilnih vlog. — Izpis iz knjige posojil. — Zadolžnice na poroštvo. — Zadolžnice na amortizacijo. — Zadolžnice na vknjižbo. — Prošnja za posojila. — Opomini za poroke. — Zadolžnice na zastavo (en dolžnik). — Opomini za povračilo posojil. — Dnevnik za konvert. dolgov (ovojne in vložne pole). — Sumarični izkaz konvertiranih dolgov. — Hranilne knjižice v celo platno z napisom. — Zadružne in posojilne knjižice v polplatno. — Knjižice tekoč računa v celo platno.

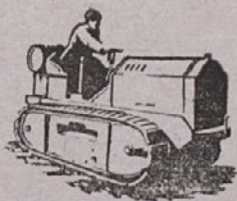
III. Mlekarske zadruge: Prejemna knjiga 200 listov. — Izplačilna knjiga zadrušnikov 100 listov. — Mlekarske knjižice (kartonirane).

IV. Za kmetijska in konsumna društva: Štraca za člane 160 listov. — Deležna knjiga. — Nakupne knjižice broširane. — Pole za inventiranje blaga. — Zadružne knjižice v polplatno. — Zaznamek predmetov inventarja (zvezki).

V. Za strojne zadruge: Opravilni red. — Izvrševalni red.

VI. Za živinorejske zadruge: Zapisnik o pripuščanju bika (zvezek). — Potrdilo o pripuščanju bika (10 dopisnic). — Naznanilo o porodu (10 dopisnic). — Naznanilo o prodaji (10 dopisnic). — Rodovni listi. — Knjiga mlade živine. — Knjiga rodovnik.

Izvršuje tudi vse druge tiskovine točno in po zmernih cenah.

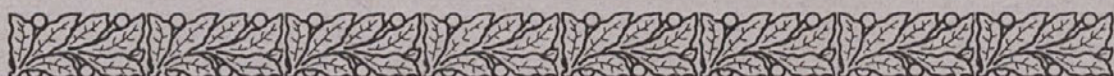
Vlačilec goseničar 25 in 50 HP

(tracteur en chenilles, Raupenschlepper)

za poljedelstvo in gozdarstvo,

deluje zanesljivo, štedljivo, orje, vlačí in žene tudi na mehkih in najbolj strmih tleh, ne stiska tal; obratovanje z bencinom, petrolejem ali sirovim oljem.

Otto Kurth & Tedesco - Wien VII., Döblergasse 1/33a. Telefon: 38-6-42.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA:

Kalijeva sol 42 ⁰ / ₀ po	Din. 150.— za 100 kg
Kostni superfosfat z 18 ⁰ / ₀ —20 ⁰ / ₀ v vodi raztopne fosforove kisline, z vrečami po	190.— " 100 "
Rudninski superfosfat s ca 16 ⁰ / ₀ v vodi raztopne fosfor. kisline (vreče a 100 kg) po	120.— " 100 "
Tomaževa žlindra 18 ⁰ / ₀ po	170.— " 100 "
Cement po	75.— " 100 "

Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagon-kih pošiljkatvah se prednje cene razumejo fko vsaka postaja v Slovenijo.

KRMILA:

Klajno apno po Din. 4.50, pri manjšem odjemu Din. 6.—.

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Drevesne škropilnice bakrene po	Din. 500.—
Žveplo, dvojno rafinirano . . . . . kg	" 3.75
Trierje (žitne čistilnice) tvrdke Heid, znamka I A po	3.500.—
Trierje (žitne čistilnice) tvrdke Heid, znamka I B po	3.000.—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po	4.000.—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po	6.500.—
Gepeljni na 36 obratov po	4.500.—
Gepeljni na 24 obratov po	4.500.—
Slamoreznice na motor po	5.600.—
Okopalniki	1.000.—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor:

čistilniki (pajtelni), plugi, brane poljedelske, brane travniške, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, gumij. trakovi za trte, brusl za kose, kose itd.

